

Cu privire la însămânțarea ogorului de toamnă în condițiile anului 2018

Problema producerii culturilor cerealiere a fost și va rămâne una dintre cele mai actuale în complexul agroindustrial al republicii.

Veriga principală în soluționarea acestei probleme este respectarea tuturor procedeele tehnologice de cultivare a culturilor de toamnă. Depunerile atmosferice, care au căzut în ultimul timp au creat posibilități reale de a pregăti solul pentru însămânțarea culturilor de toamnă. Toate procedeele tehnologice de pregătire a solului pentru culturile de toamnă (grâu, orz, rapiță, etc.) e necesar a fi îndreptate spre păstrarea umezelii în sol pe diferiți premergători.

Premergătorii. Rolul premergătorilor în anul 2018 ca și în anii precedenți este primordial. Conform datelor obținute la I. P. Institutul de Cercetări pentru Culturile de Câmp „Selecția” din mun. Bălți și alte instituții științifice a republicii, cât și gospodării agricole progresiste, cele mai înalte recolte de boabe de grâu se obțin la amplasarea lui după premergători timpurii: (borceaguri de toamnă și primăvară, mazăre pentru boabe, lucernă anul trei de viață după prima coasă). Nivelul de producție la grâul de toamnă după acești premergători atinge valori de 5,0-5,5 t/ha și mai mult, atunci când cultivarea lui după porumb pentru boabe, floarea-soarelui, spicoase este cu 1,5-2,0 t/ha mai mică. Contrastul este destul de evident în anii secetoși, care se manifestă tot mai frecvent pe meleagurile noastre. De aceea majoritatea suprafețelor ocupate cu grâu de toamnă, în deosebi cu soiuri intensive, e de dorit să fie amplasate după premergători timpurii unde se pot crea cele mai optime condiții de pregătire a solului și însămânțare în scopul obținerii recoltelor înalte și stabile de o calitate bună.

Lucrarea solului necesită a fi diferențiată în dependență de premergătorii pe care se amplasează cerealele de toamnă, gradul de infestare cu buruieni, tasarea solului și condițiile climatice create până la termenul optim de însămânțare.

Conform cercetărilor de lungă durată efectuate la I.P.ICCC „Selecția” s-a stabilit, că cea mai efectivă lucrare a solului sub culturile de toamnă, după toți premergătorii, cu excepția ierburilor perene (lucerna), grâu după grâu (al 2-lea an) și de asemenea pe câmpurile puternic infestate de buruieni perene este afânarea solului la adâncimea de 8-12 cm, fără întoarcerea brazdei (sistema superficială de lucrare a solului) cu unelte care persistă în asociațiile și cooperativele agricole. Lucrarea superficială a solului în diverse condiții climatice, dar în deosebi în anii secetoși, contribuie la păstrarea unei cantități mai mari de umiditate în sol, cea ce permite de a obține semănături uniforme și bine dezvoltate chiar de la începutul vegetației grâului și orzului de toamnă.

Lucrarea superficială a solului pe câmpurile infestate cu buruieni perene așa ca: pălămida, volbura, susaiul, etc. nu este binevenită. Pe aceste terenuri, după afânarea lor, imediat cum apar rozetele se aplică erbicide cu acțiune totală, iar peste 12 zile se execută aratul cu plug cu cormană la adâncimea de 25-27 cm cu o lună până la epoca optimă de semănat la moment este deja târziu de a respecta această prevedere. Este rațional și efectiv de a pregăti stratul germinativ înainte de semănat cu combinatoare de tipul „Sunflower”, CNS-5, care permit reducerea cheltuielilor datorită unei singure treceri pe câmp.

După lucernă câmpul se lucrează cu grape cu discuri în 1-2 urme și alte unelte agricole pentru a nimici sistemul radicular cu o ulterioară arătură la adâncimea de 25-27 cm. În calitate de premergător pentru grâul de toamnă se folosește lucerna la al treilea an de viață, după prima coasă.

La cultura repetată a grâului se aplică dezmiriștirea și aratul la 20-22 cm cu plug cu cormană în agregat cu grape sau tăvălugi în dependență de condițiile naturale create în timpul pregătirii solului cu lucrarea ulterioară a solului până la starea bună de semănat.

Nemijlocit înainte de semănat se efectuează o cultivație la adâncimea de 5-6 cm cu o nivelare excelentă. Este important ca organele de lucru a cultivatoarelor să fie ascuțite și reglate în vederea respectării adâncimii de lucrare a solului.

Încorporarea semințelor în sol se execută strict la adâncimea de 4-6 cm și nici într-un caz la 2-3 sau 10-12 cm ce poate provoca o germinație și răsărire neuniformă. Regula de aur rămâne ca semințele să fie încorporate pe patul germinativ umed.

Tăvălugirea semănăturilor e obligatorie în condiții de secetă și poate fi înlocuită cu graparea când în patul germinativ este necesarul de umezeală pentru răsărirea plantelor.

Fertilizarea. Cultura grâului de toamnă face parte dintre culturile cele mai receptive la nutriția suplimentară cu îngrășăminte. Acest procedeu tehnologic este obligatoriu pentru cereale indiferent de calitatea premergătorului, luând desigur în considerație costul îngrășămintelor și posibilitățile financiare a unităților agricole. E necesar ca grâul de toamnă să fie fertilizat cu $N_{60}P_{60}$ (kg substanța activă la 1 ha) încorporat în sol cu lucrarea de pregătire a acestora pe premergători timpurii și semitimpurii. Pe premergători târzii și soluri sărace în conținutul de substanță organică (2,0-2,5%), în deosebi pe solurile de pădure, cenușii, cernoziomurile degradate puternic este justificată majorarea dozei de azot până la N_{90-120} kg s.a./ha cu administrarea în două reprize (N_{45} – toamna și N_{45-30} în primăvară). Azotul în mare măsură joacă un rol decisiv nu numai în sporirea recoltei de boabe dar și îmbunătățirea calității producției finale. În orice caz 1/3 din doza de azot se administrează din toamnă, iar alte 2/3 primăvara în formă de hrană suplimentară.

Fertilizarea din toamna este baza productivității grâului de toamnă și deci acest procedeu tehnologic este obligatoriu peste tot. Aplicarea unilaterală numai a azotului în primăvara ca hrană suplimentară nici odată nu va asigura productivitatea scontată a acestei culturi. Lipsa în sistemul de fertilizare a fosforului, iar pe unele soluri și a potasiului duce la micșorarea recoltei și calității producției de bază. Deci e necesar de căutat toate posibilitățile de a fertiliza din toamnă terenurile menite pentru însămânțare cu cereale de toamnă.

Un element tehnologic important este administrarea locală (în rând) a fosforului P_{20} la grâul și orzul de toamnă odată cu semănatul, element de care cu regret în practica largă s-a uitat. Pentru aplicarea în rând, se recomandă: amofos – 50 kg/ha, nitroamofos, amofoscă sau nitroamofoscă în cantitate de 100 kg/ha.

La orzul de toamnă care de obicei se amplasează după premergători târzii (porumb pentru boabe, floarea-soarelui, etc.) și dacă există posibilități financiare de folosit P_{45-60} kg s.a./ha și numai 30 kg/ha azot în primăvară pe câmpurile unde plantele vor ierna bine și vor avea o densitate satisfăcătoare.

Soiurile. Problema alegerii operative și implementării în producere a celor mai valoroase soiuri rămâne permanent actuală.

Actualmente în Moldova sunt omologate pentru anul 2018 cca 65 soiuri de grâu de toamnă, care reprezintă 2 grupuri ecologico-geografice diferite, ce permit a folosi într-o măsură mai mare nivelul neomogen al fertilității solului și diverselor condiții ecologice ale zonelor republicii.

E cunoscut faptul, că fiecare an agricol se deosebește unul de altul după regimul hidrotermic. În ultimii ani se observă un contrast deosebit în alternarea perioadelor

umede și uscate cu o bruscă creștere a temperaturilor aerului depășind uneori pragul de peste 30°C.

Pe acest fond natural de condiții, prioritate o au soiurile cu o plasticitate înaltă, asigurând recolte înalte și stabile în toate condițiile anilor și agrofonduri.

În testarea de Stat pentru 2016-2018 cele mai valoroase producții de boabe le-au realizat soiurile de grâu – autohtone Meleag, Căpriană, Vestitor, Lăutar, Talisman. Din soiuri noi: Fenix, Rod, Acord. Din cele străine – Эпоха одесская, Зыск (Ucraina), Glosa, Izvor (România), Trublion (Franța), Mulan (Germania) și altele.

În căutarea celor mai bune soiuri de grâu specialiștii unor întreprinderi agricole efectuează de sine stătător testarea diferitor soiuri nemijlocit în condițiile gospodăriilor locale în diferite raioane a republicii și aleg cele mai bune.

Având un astfel de asortiment de soiuri care diferă după însușirile lor biologice este posibil de a alege 3-4 soiuri concrete pentru gospodăriile mari și 2-3 pentru cele mijlocii și mici.

Epicile de însămânțare. O însemnătate deosebită pentru grânele de toamnă o au epocile de însămânțare. Semănatul în termeni optimi asigură întotdeauna o dezvoltare bună a plantelor din toamnă și o iernare satisfăcătoare. Știința și practica au demonstrat că plantele trebuie să posede înainte de a intra în iarnă 3-4 frați. Termenii optimi de însămânțare a grâului și orzului de toamnă parvin odată cu scăderea temperaturii aerului mai jos de 15°C în medie pentru 24 ore. Calendaristic acest termen coincide cu decada a I-a a lunii octombrie. Semănatul mai devreme sau mai târziu duc la reducerea nivelului de producție.

Normele de însămânțare au o influență mai mică asupra volumului total de producție, însă în condiții de secetă normele mai mici sunt mai avantajoase.

Astfel, la grâul de toamnă norma de semănat va constitui 4,5-5,5 mln. de semințe germinate la 1 ha, iar pentru orzul de toamnă 4,0-4,5 mln.

Protecția integrată a culturilor de toamnă. Pentru protecția integrată a culturilor de toamnă de atac cu dăunători și (sau) cu infecția cu boli se recomandă de a efectua următorul complex de măsuri:

În lupta cu infecțiile, transmise prin semințe (mălura comună, putregaiul rădăcinilor, fuzarioza, helminthosporioza, bacterioza etc.) în mod obligatoriu semințele preemergent urmează a fi tratate cu unul din cei mai efectivi dezinfectanți.

Pentru tratarea semințelor cu 4-5 zile până la semănat sunt realizate lucrări de tratare cu utilizarea a unui din preparatele: Insure Perform (0,6 l/t); Raxil Ultra FS 120 (0,25 l/t); Lamardor FS 400 (0,15-0,2 l/t); Scenic, FS (1,3-1,6 l/t); Systiva (0,75-1,0 l/t).

În caz, când în complexul de infecție prevalează fusariozele, helminthosporiozele, tăciunele sau făinarea etc. pentru tratarea semințelor se utilizează unul din preparate: Dividend Star 036 FS (1,5 l/t); Tsenzor, XL (1,5-2,0 l/t); Antal, FS (0,4 l/t).

Pentru situația fitosanitară când solul este infectat cu unele specii de dăunători (sârmari, gândacul ghebos, muștele gramineelor, etc.), tratarea semințelor se completează suplimentar cu unul din următoarele preparate, dotate cu activitatea insecticidică: Gaucho WS 70 (0,5 l/t) sau Yunta Quattro, FS 373,4 (1,6 l/t).

M. Cebotari, director al IP ICCC „Selecția”

I. Boaghii, director adjunct pentru știință al IP ICCC „Selecția”

M. Vronschih, șef al Laboratorului protecția plantelor

B. Boincean, șef al Laboratorului tehnologii și sisteme agrotehnice

A. Postolati, cercetător științific superior